

СХВАЛЕНО педагогічною радою
Протокол № 6 від 29.12.2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

ЗШ «Світанок»

Катерина ШАРІКОВА

2023 року

**Правила безпечного користування мережею Інтернет
комунального закладу «Запорізька спеціальна загальноосвітня
школа-інтернат «Світанок» Запорізької обласної ради.**

Правила безпечного користування мережею Інтернет розроблені з метою надання здобувачам освіти допомоги з питань їх захисту від впливу шкідливої інформації, а саме: фейкової інформації, кібергрумінгу, сексторшенгу, секстингу, кібербулінгу, інтернет-шахрайства, небезпечного контенту, що містить порнографію та пропаганду насилля/екстриму/суїциду/заборонених речовин, інтернет-залежність, гемблінг/лудоманії та ін.

**Правила безпечного користування мережею Інтернет для
здобувачів освіти під час освітнього процесу**

1. Прийшовши до школи під час змішаного навчання, на першому уроці здобувачі освіти залишають свої гаджети (телефон, планшет) у скринці для зберігання телефонів на беззвучному режимі.
2. Користуватися телефоном на перервах можна лише з дозволу педагога.
3. За збереження гаджетів школа відповідальності не несе.
4. Працюйте і користуйтеся під час освітнього процесу дистанційно лише платформами і посиланнями, які пропонує вчитель для отримання навчальної інформації.
5. Підписуйте своїм ім'ям та прізвищем на інтернет-платформах закладу освіти, при виконанні своїх робіт, тестів, тощо.

6. Сповідуйте педагогів або батьків негайно, якщо знайдете якусь інформацію, що турбує вас. Не відкривайте листи-спам, вони можуть містити віруси.
7. Пильнуйте час кожен раз, коли включаєте ноутбук (комп'ютер), відзначайте час початку і закінчення роботи на ньому – так ви зможете реально побачити, скільки цінного часу поглинають цікавість, нудьга і байдикування. Намагайтеся ефективно проводити свій кожен день, своєчасно виконувати навчальні завдання..
8. Не станьте рабом Всесвітньої павутини, повірте, що надмірне засижування в інтернеті може викликати у вас залежність – це неприємна реальність. Порахуйте, скільки годин на добу ви проводите перед комп'ютером і що можна було б встигнути зробити за цей час. Це не означає, що потрібно зовсім відмовитися від відвідування сайтів і перегляду електронних листів, але спробуйте скоротити цей час до мінімуму.
9. Не робіть протизаконних вчинків і речей в Інтернеті.
10. Не встановлюйте з окупантами зв'язків через соціальні мережі та месенджери, не надавайте інформацію про позиції Збройних сил України.

Правила безпечного користування мережею Інтернет для вчителів під час надання освітніх послуг онлайн

1. Під час дистанційного навчання враховувати рекомендації Міністерства охорони здоров'я, передбачені наказом від 01.08.2022 № 1371 та Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, де чітко визначено максимальний час, який учні можуть проводити за моніторами під час онлайн-навчання. Зокрема, у пункті 10 розділу 5 регламенту вказано:

“В умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру безперервна тривалість навчальних занять при організації дистанційного навчання в синхронному форматі не повинна перевищувати для учнів:

✓ 1–2 класів – 2 навчальних занять по 30 хвилин або 3 – по 20 хвилин;

✓ 3–4 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 30 хвилин, або 4 – по 20 хвилин;

✓ 5–6 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 35 хвилин, або 4 – по 25 хвилин;

✓ 7–9 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 40 хвилин, або 4 – по 30 хвилин, або 5 – по 25 хвилин;

✓ 10–11 класів – 3 навчальних занять по 45 хвилин або 4 – по 35 хвилин, або 5 – по 30 хвилин, або 6 – по 25 хвилин“.

2. Під час надання освітніх послуг забезпечуйте повагу до права на приватність під час надання таких послуг, враховуйте право на захист персональних даних під час дистанційного навчання.

2. Використовуйте сучасні операційні системи, які мають серйозний рівень захисту.

3. Слідкуйте за психічним станом здобувачів освіти. Проводьте психологічні хвилини, фізкультхвилини, вправи для збереження зору та дихальні гімнастики.

4. Ваша місія як учителя – стимулювати відкритий діалог у класі та бути завжди готовими підтримати своїх учнів. Діти мають знати, що ви на їхньому боці. Для виховання культури безпечної поведінки в Інтернеті особливо ефективні такі форми навчання, як дискусії й робота в групах (особливо якщо учні вже достатньо дорослі).

5. З учнями відпрацьовувати навички розпізнавання фішингу, розігруючи сценарії з підозрілими онлайн-повідомленнями, дописами, зображеннями, електронними листами й обговорюючи можливу реакцію на них.

6. Убезпечте користування в Інтернет-мережі шкідливою для дітей і молоді інформацією, користуватися покликаним переліком безпечних сайтів, рекомендований Національною експертною комісією.

7. Вчитель не має права не приєднати дитину до онлайн-уроку, якщо вона запізнилася або від'їхати її від уроку. Недопуск дитини, яка запізнилася, на урок (у тому числі урок, який проводиться онлайн), вважається відмовою в праві на освіту, за що вчитель може бути притягнутий до відповідальності.

8. Згідно з законодавством, вчитель веде електронний класний журнал, який є документом ділової документації закладу освіти, ведеться з дотримання вимог законодавства щодо захисту інформації та використовується для:

✓ *«оперативного доступу до інформації учасниками освітнього процесу про рівень навчальних досягнень із різних предметів, відвідуваність і домашні завдання;*

✓ *забезпечення можливості дистанційного прямого та оперативного інформування учасників освітнього процесу»* (підпункти 4 та 5 пункту 1 розділу 2 Інструкції з ведення ділової документації в закладах загальної середньої освіти в електронній формі).

9. Проводити пояснення, як розпізнати кібербулінг і куди звертатися дітям і батькам дітей, які опинились у ситуації кібербулінгу.

10. Вчитель проводить роз'яснювальну роботу щодо спроб окупантами на випадках встановлення зв'язків із неповнолітніми громадянами України через соціальні мережі та месенджери, надходження пропозицій коштів за інформацію про позиції Збройних сил України та недопущення надання будь-ким такої інформації.

11. Педагогічні працівники, які організовують дистанційне навчання, мають підвищувати свою кваліфікацію щодо використання інформаційно-комунікативних (цифрових) технологій в освітньому процесі шляхом формальної (за типовою програмою підвищення кваліфікації), неформальної або інформальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

Правила безпечного користування мережею Інтернет для

вихователів під час надання освітніх послуг онлайн

у II половину дня

1. Виховні послуги є органічним продовженням освітнього процесу при дистанційній формі навчання. Законодавство визначає, що виховна робота в спеціальній школі створюється для:

«— організації навчальної, виховної та пізнавальної діяльності учнів;
— організації дозвілля учнів;
— надання кваліфікованої допомоги учням у підготовці до уроків і виконанні домашніх завдань;
— формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності та самореалізації особистості;
— забезпечення виконання індивідуальної програми розвитку особи з особливими освітніми потребами, індивідуального навчального плану (за наявності)» (пункт 2 Порядку створення груп подовженого дня в державних і комунальних закладах загальної середньої освіти).

2. Під час проведення виховних бесід і самопідготовок забезпечуйте повагу до права на приватність під час надання таких послуг, враховуйте право на захист персональних даних під час дистанційного навчання.

3. Тривалість виконання завдань для самопідготовки учнів у позанавчальний час не рекомендується більше 1 години у 3–5 класах та 1,5 години у 6–9 класах, 2 години – в 10–11(12) класах. Учні 1–2 класів не рекомендуються обов’язкові завдання для самопідготовки в позанавчальний час (пункт 6 розділу 5 Санітарного регламенту). В дистанційному форматі педагогічні працівники мають право самостійно визначати, проводити заняття в синхронному (одночасна взаємодія в онлайн-середовищі) чи асинхронному режимі (взаємодія із затримкою в часі з використанням онлайн-платформ) (абзаци 8 та 2 пункту 2 розділу 1 Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти).

4. Вихователі мають враховувати, що «не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти, організовується в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі)» (абзац 2 пункту 7 розділу 1 Положення).

5. Убезпечте користування в Інтернет-мережі шкідливою для дітей і молоді інформацією, користуватися покликаним переліком безпечних сайтів, рекомендований Національною експертною комісією.

6. Проводити пояснення, як розпізнати кібербулінг і куди звертатися дітям і батькам дітей, які опинились у ситуації кібербулінгу.
7. Під час виховних бесід пропонувати зрозумілу та перевірену на практиці інформацію про Інтернет-безпеку, після ознайомлення з якою навіть користувачі початківці зможуть ефективно використовувати ресурси мережі та захистити себе від небажаного контенту.
8. Необхідно вчити дітей жити реальним життям, а не віртуальним.
9. Озброїти вихованців знаннями про шляхи формування стійкої мотивації до безпечної поведінки у мережі Інтернет.
10. Вихователь проводить роз'яснювальну роботу щодо спроб окупантами на випадках встановлення зв'язків із неповнолітніми громадянами України через соціальні мережі та месенджери, надходження пропозицій коштів за інформацію про позиції Збройних сил України та недопущення надання будь-ким такої інформації.
11. Педагогічні працівники, які організовують дистанційне навчання, мають підвищувати свою кваліфікацію щодо використання інформаційно-комунікативних (цифрових) технологій в освітньому процесі шляхом формальної (за типовою програмою підвищення кваліфікації), неформальної або інформальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

РЕКОМЕНДАЦІЇ БАТЬКАМ

1. Підвищуйте власну комп'ютерну та інтернет-обізнаність. Щоб убезпечити свою дитину у мережі Ви маєте знати про інтернет, принаймні, не менше за неї.
2. Станьте для дитини порадиником. Опануйте інтернет разом. Повідомте дитині, що вона може звернутися до Вас у будь-якій ситуації. Якщо в інтернеті (у повідомленні електронної пошти, на сайті, форумі, чаті) щось не зрозуміло, хвилює або загрожує, дитина завжди має звертатися по допомогу до Вас. Інформація та послуги в інтернеті не завжди безпечні, тому перш ніж завантажувати, копіювати чи встановлювати будь-що з інтернету, дитина має

порадитися з Вами. Навчіть перевіряти інформацію з мережі за допомогою додаткових запитів і звернення до перевірених джерел.

3. Станьте для своєї дитини другом у соціальних мережах, або попросіть близьких знайомих зробити це. Якщо Ваша дитина не бажає підтверджувати дружбу з Вами, попросіть Ваших друзів молодшого віку подружитися з нею у соціальних мережах. Ви завжди маєте знати, чим займається та з ким спілкується Ваша дитина у Мережі.

4. Встановіть на мобільному телефоні своєї дитини безкоштовну соціальну послугу «Батьківський контроль». Регулярно оновлюйте антивірус.

5. Створіть територію безпечного інтернету. Використовуйте поновлюваний перелік безпечних для дитини сайтів. Запропонуйте дітям пізнавальні, цікаві та захоплюючі інтернет-ресурси. Щоб захистити дітей від ризиків віртуального світу, використовуйте поновлюваний список рекомендованих сайтів для дітей.

6. Прищеплювати дітям доброзичливість – важлива справа, але її варто робити не словом, а ділом. Агресія та залякування характерні не лише для дітей: достатньо поглянути, як дорослі розмовляють одне з одним у мережі чи в заторах.

7. Пам'ятайте, з високими темпами розвитку науково-технічного прогресу, зокрема, електронної техніки та можливостей обміну інформацією постало питання захисту дітей від інформації, яка несе загрозу морально-психічному здоров'ю. Робіть усе, щоб убезпечити своїх дітей від негативного впливу мережі Інтернет.

8. Спілкуючись з дітьми і переглядаючи їх сторінку в соціальній мережі, звертає увагу на випадках встановлення окупантами зв'язків із неповнолітніми громадянами України через соціальні мережі та месенджери, надходження пропозицій коштів за інформацію про позиції Збройних сил України.

БАНК ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ДІТЕЙ.

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ІНТЕРНЕТ-САЙТИ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

www.childbooks.blox.ua– веб-сайт „Книги для дітей”;www.abetka.ukrlife.org– веб-сайт для дітей „Весела абетка”;www.kazka.in.ua– веб-сайт „Українська казка”;www.ae-lib.org.ua/_lit_child.htm– веб-сайт „Дитяча література”;www.levko.info– дитячий сайт „Левко”;www.mysl.lviv.ua– веб-сайт „Країна міркувань”;www.dytjachi-virshi.org.ua– авторський сайт „Віршики пана Назара.

ІНТЕРНЕТ-САЙТИ БІБЛІОТЕК ТА ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕК

http://www.4uth.gov.ua– веб-сайт Державної бібліотеки України для юнацтва (м. Київ);http://www.chl.kiev.ua– веб-сайт Національної бібліотеки України для дітей;http://www.nbuv.gov.ua– веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (м. Київ);http://www.bukvoid.com.ua– веб-сайт “Буквоїд”;http://www.nplu.org– веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України (м. Київ);http://www.ukrbook.net– веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (м. Київ);http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html– веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”;http://www.loc.gov– веб-сайт Бібліотеки Конгресу США;www.bnf.fr– Bibliotheque Nationale или BNF) — веб-сайт Національної бібліотеки Франції;www.bl.uk– веб-сайт Британської бібліотеки.

ІНТЕРНЕТ-САЙТИ МУЗЕЇВ ТА КАРТИННИХ ГАЛЕРЕЙ УКРАЇНИ

http://prostir.museum– портал “Музеи Украины”;http://www.prostir.museum/sites/ua– веб-сайт “Музейний простір України”;http://namu.kiev.ua– веб-сайт Національного художнього музею України;http://www.warmuseum.kiev.ua– веб-сайт Національного музею історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років;http://hutsul.museum– веб-сайт Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття;http://museum.odessa.net/fineartsmuseum– веб-сайт Одеського художнього музею;http://www.archaeology.odessa.ua– веб-сайт Одеського державного археологічного музею;http://www.oweamuseum.odessa.ua– веб-сайт Одеського музею західного і східного мистецтва;http://muzey.vn.ua– веб-сайт Вінницького обласного краєзнавчого музею;http://www.museum.lviv.ua– веб-сайт Львівського музею історії релігії;http://lvivgallery.org– веб-сайт Львівської національної галереї мистецтв;http://honchar.org.ua– веб-сайт Музею І.М. Гончара;http://www.chersonesos.org– веб-сайт Національного заповідника “Херсонес Таврійський”;http://www.tmf-museum.kiev.ua– веб-сайт Державного музею театрального, музичного і кіномистецтва України.

Матеріали та ресурси

Захист і реалізація прав дітей у цифровому середовищі – важливий документ від Ради Європи

Навчально-методичні ресурси

- **Навчально-методичний посібник «Обачність. Пильність. Захист. Ввічливість. Сміливість»**

Посібник містить плани уроків призначені для учнів та учениць початкової школи та зосереджені на ключових принципах мережевого етикету й безпеки. Заняття

запропоновані у п'яти темах: обачність в Інтернеті, пильність в Інтернеті, захист в Інтернеті, доброзичливість в Інтернеті, сміливість в Інтернеті.

- ***Посібник Клан Кліц-Клац. Виховання дітей в цифрову еру***

Посібник для батьків у доступній формі містить необхідну інформацію та поради, які будуть корисні батькам для сприяння позитивному використанню дітьми цифрових технологій.

- ***Робочий зошит для підлітків the Web We Want (Інтернет, який ми хочемо)***

Посібник створений молодими людьми для молоді, спрямований на вивчення прав та обов'язків в Інтернеті та заохочення до роздумів про поведінку в Інтернеті.

Запропоновані 18 завдань допоможуть підліткам перевірити свої навички, дізнатися більше про свої права в онлайн-світі.

Переклад та адаптацію посібника для підлітків the Web We Want (Інтернет, який ми хочемо) ініціював *Центр кращого Інтернету* в рамках Меморандуму з EUN. Переклад посібника українською мовою здійснено *Координатором проектів ОБСЄ в Україні* у межах проекту «Удосконалення юридичної освіти і освіти з прав людини», що впроваджується спільно з Міністерством освіти і науки України.

- ***Посібник для вчителів the Web We Want (Інтернет, який ми хочемо).***

Посібник містить плани уроків, що пропонують ідеї та заходи, щоб заохотити молодь розвивати навички творчого та критичного мислення, необхідні для повноцінного життя в світі.

Переклад та адаптацію посібника для вчителів the Web We Want (Інтернет, який ми хочемо) ініціював *Центр кращого Інтернету* в рамках Меморандуму з EUN. Переклад посібника українською мовою здійснено *Координатором проектів ОБСЄ в Україні* у межах проекту «Удосконалення юридичної освіти і освіти з прав людини», що впроваджується спільно з Міністерством освіти і науки України.

- ***Методичні рекомендації до використання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти навчально-методичного посібника та робочого зошита „Інтернет, який ми хочемо” (the Web We Want).***

Рекомендації містять практичні пропозиції для інтегрування занять, представлених у навчально-методичному посібнику та завдань у робочому зошиті „Інтернет, який ми хочемо” (The Web We Want) в навчальні програми з предметів в закладах освіти України.

- ***Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в Інтернеті***

Посібник містить теоретичні питання безпечної поведінки в Інтернеті, опис занять та 8 тренінгових вправ із розвитку базових компетенцій безпечної поведінки підлітків в Інтернеті, плани заходів для педагогів та батьків.

Посібник схвалений для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією з інформатизації закладів освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (Лист ДНУ „Інститут модернізації змісту освіти” №21.1/12-Г-761 від 09.11.2017).

- ***Посібник з протидії мови ненависті «Закладинки»***

Посібник містить 24 приклади вправ з теми протидії мові ненависті онлайн через навчання з прав людини. У вправах розкриваються теми мови ненависті онлайн, прав людини в Інтернеті, свободи вираження поглядів, приватного життя і безпеки, інтернет-грамотності, демократії та участі.

- ***Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі»***

Третій модуль курсу розкриває тему «Права людини та Інтернет»: еволюція концепції прав людини у цифрову еру, результати моніторингу сайтів закладів освіти в Україні (2018). Дає можливість дослідити власний сайт закладу освіти чи сторінку закладу освіти щодо дотримання прав дитини онлайн, дізнатись більше про законодавство та міжнародні ініціативи щодо безпеки дітей в онлайн-просторі.

- ***Методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн-просторі)***

Ресурси про День безпечного Інтернету:

- Офіційний сайт Дня безпечного Інтернету (англійською мовою): www.saferinternetday.org
- Сторінка «День безпечного Інтернету в Україні» у Фейсбукі: <https://www.facebook.com/UkraineSID>
- Сайт Центру кращого Інтернету: <https://betterinternetcentre.org>